

مقایسه شناخت والدین درباره

انواع کودک‌آزاری^۱

سپیده انصاری^۲، کیومرث فرح بخش^۳، ابراهیم نعیمی^۴

چکیده

تاریخ دریافت: ۱۳۹۶/۰۴/۲۶ - تاریخ پذیرش: ۱۳۹۶/۱۲/۰۶

هدف: کودک‌آزاری یکی از معضلات گریبان‌گر جامعه بشری می‌باشد. خانواده‌ها می‌بایست آموزش‌های لازم را برای تمایز بین رفتارهای تربیتی با رفتارهای آسیب‌زا به کودکان دریافت نمایند. پژوهش حاضر باهدف بررسی و مقایسه شناخت والدین با و بدون تحصیلات دانشگاهی درباره انواع کودک‌آزاری است. **روش:** به شیوه نظریه زمینه‌ای به صورت کیفی و با استفاده از مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته توسط ۲۸ نفر والدین (مادر و پدر) انجام پذیرفت. **یافته‌ها:** بر اساس بیانات مصاحبه‌شونده‌های پژوهش حاضر میزان شناخت از آزار جسمی در هر دو گروه یکسان بود با این تفاوت که وسعت شناخت والدین از انواع آزارهای جسمی در گروه با تحصیلات دانشگاهی بیشتر بود و اینکه در تحقیق حاضر والدین بدون تحصیلات دانشگاهی از عدم آگاهی، در شیوه‌های تربیتی از آزارهای جسمی به میزان قابل توجهی استفاده می‌کردند. دامنه‌ی شناخت از انواع آزارهای عاطفی در والدین با تحصیلات دانشگاهی زیاد بود همچنین آنها آزار از نوع غفلت (عاطفی) به علت تحصیل و اشتغالشان افشاهای داشتند. شناخت از آزار جنسی در هر دو گروه وجود داشت با این تفاوت که میزان اطلاعات و آگاهی از زیرمجموعه آزار جنسی در میان والدین با تحصیلات دانشگاهی بیشتر بود نکته قابل توجه دیگر در این پژوهش آزار از نوع غفلت (عاطفی) به علت مشغولیت والدین با دنیای مجازی در عصر حاضر یافت شد. **نتیجه‌گیری:** می‌توان نتیجه گرفت عامل تحصیلات می‌تواند در شناخت

۱. این پژوهش برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد می‌باشد.

۲. کارشناسی ارشد مشاوره مدرسه، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران. Sepii_ansari@yahoo.com

۳. (نویسنده مسئول)، دکترای مشاوره، دانشیار دانشکده روان‌شناسی دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.

۴. دکترای مشاوره، استادیار دانشکده روان‌شناسی دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.

انواع کودک‌آزاری مؤثر باشد. نکته قابل توجه اینکه اکثر والدین با تحصیلات دانشگاهی جملات خود را با شخص سوم بیان کردند، به طوری که گفته‌هایشان حاکی از آن بود که والدین این گروه در پژوهش حاضر از رفتارهای آزاردهنده، در شیوه‌های تربیتی فرزندشان استفاده نمی‌کنند ولی آگاه هستند چه نوع رفتارهایی از والدین دیگر می‌تواند کودک‌آزاری محسوب شود یا اینکه به طور زیرکانه در افشاسازی مقاومت داشتند و حال آنکه والدین بدون تحصیلات دانشگاهی اکثر جملاتشان حاکی از رفتارها و عکس‌العمل‌های خودشان در رابطه با فرزندشان بود حتی به نسبت در ابراز گفته‌هایشان از مقاومت کم‌تری استفاده کردند که بیشتر از تجارب عینی و شخصی خودشان بیاناتی را اظهار داشتند. با وجود اینکه میزان آگاهی و شناخت آگاهانه والدین بدون تحصیلات دانشگاهی در رابطه با عواقب کودک‌آزاری کم است اما داده‌های بیشتری به نسبت گروه با تحصیلات دانشگاهی استخراج شده است.

کلید واژه‌ها: شناخت والدین، تحصیلات دانشگاهی، کودک‌آزاری

مقدمه

کودکان به علت ویژگی‌هایی که از نظر سنی دارند بسیار آسیب‌پذیرترند و نیاز به حمایت و مراقبت دارند. بزرگ کردن فرزندان یکی از دشوارترین و پرمسئولیت‌ترین کار ممکن برعهده‌ی انسان است و کم‌تر کسی آمادگی لازم برای عهده‌دار شدن آن را دارد. گاهی بزرگسالان به دلایل مختلف به جای حمایت و مواظبت از کودکان آنها را مورد آزار قرار می‌دهند. کودک‌آزاری عبارت است از هرگونه فعل و ترک فعل که باعث آزار روحی، جسمی و ایجاد آثار ماندگار در وجود طفل می‌شود. ابعاد مختلف کودک‌آزاری شامل جسمی، روانی - عاطفی، جنسی و آموزش است (استادیان، ۱۳۹۴).

برای روشن شدن مفهوم کودک‌آزاری ابتدا باید کودک را از دیدگاه روان‌شناسی و قانونی شناخت. از دیدگاه روان‌شناسی، طفولیت دربرگیرنده دورانی است که از اوان خردسالی شروع و در زمانی که فرد واجد شخصیت اجتماعی شده و از لحاظ جسمی و روانی بالغ و پخته می‌شود، پایان می‌یابد. در اسناد بین‌المللی به طور عمده منظور از طفل، شخص زیر سن ۱۸ سال تمام می‌باشد مگر آنکه به موجب قانون داخلی آن کشور، سن کم‌تری

شناسایی شده باشد (مصوب مجمع عمومی ملل متحد^۱، ۲۰۰۰). تصویب قانون مجازات اسلامی ۱۳۹۲ با اطلاق عنوان طفل، هراشخاص حقیقی که به سن ۱۸ سال تمام نرسیده‌اند، طفل یا کودک تلقی می‌شوند (گلدوزیان، ۱۳۹۲ و معظمی، ۱۳۹۲). کودک به عنوان عضوی از خانواده و جامعه انسانی به لحاظ آسیب‌پذیری و نداشتن توانایی مناسب در دفاع از خود در برابر دیگران در معرض خطر، تباهی حقوق و بزه دیدگی قرار دارد، از این رو در نظر گرفتن حقوق ویژه برای کودک باهدف حمایت از جنبه‌های مختلف زندگی او از حیات تا تغذیه و حتی آموزش و تربیت ضروری و مهم تلقی می‌شود (پیوندی، ۱۳۹۰).

کودک‌آزاری نوعی سوء رفتاری و غفلت با کودکان است که شامل تمام انواع بدرفتاری جسمی، جنسی، عاطفی، بی‌توجهی، غفلت و تجاری و استثمار که باعث آسیب واقعی و بالقوه به سلامت، بقا، رشد و کرامت کودک در چارچوب یک رابطه مسئولیتی و یا قدرت صورت می‌گیرد و همچنین قرار گرفتن در معرض بی‌محبتی، خشونت شکلی از بدرفتاری با کودک می‌باشد (سازمان بهداشت جهانی^۲، ۲۰۱۴). اسدیگی (۱۳۹۴) اظهار داشته کودک‌آزاری تنها تجاوز جنسی نیست، بلکه هرگونه آسیب اعم از آزار جنسی، عاطفی و حتی برآورده نکردن نیازهای کودک از قبیل بهداشت، خوراکی، سلامتی، آموزش و مسکن برای افراد زیر ۱۸ سال مصداق کودک‌آزاری است، همچنین کتک زدن، تجاوز، تحقیر و توهین همه در مقوله کودک‌آزاری می‌گنجد و البته این مسئله بیشتر در خانواده رخ می‌دهد و آنها سعی در سرپوشی این ماجرا دارند، بنابراین سهم عمده‌ای از این بدرفتاری در خانواده پنهان می‌ماند، چون کودک توانایی ابراز و اعلام این موضوع را ندارد. همواره در طول تاریخ، بدرفتاری با کودکان در جامعه وجود داشته است. اما، تنها در سالهای اخیر توجه جدی به این موضوع مبذول شده و در جامعه بعنوان یک

1. The Optional Protocol to the Convention on the right of the child on the Involvement of Children in Armed Conflicts.

2. "WHO" World Health organization.

مسئله مطرح گشته است (پدرام و عرفانی، ۱۳۹۴).

امروزه به‌رغم پیشرفت‌های علمی و فرهنگی جوامع، همچنان تعداد گزارش‌های مربوط به صدمات و آسیب‌های اجتماعی که به کودکان وارد می‌شود رو به افزایش است، این مسئله باعث شده اغلب کشورها و سازمان‌های بین‌المللی بیش‌ازپیش به کودکان و مشکلات آنها توجه کنند و تا حد ممکن خطرات زندگی کودک را کاهش دهند، اما باوجود این سوءاستفاده از کودک، یک مشخصه همیشگی فرایند تاریخی و همچنین موضوع موردتوجه وجدان جمعی معاصر است (ویدووم، زاجا و داتون^۱، ۲۰۱۴).

در مطالعه‌های متعدد توسط داده‌های کمی که با پرسشنامه توسط محققانه کشور جمع‌آوری شده است به نتایجی دست یافته‌اند حاکی از آن که سطح تحصیلات والدین در شیوه رفتار کردن با فرزندان تأثیر بسزایی دارد. والدینی که دارای سطح تحصیلات بالاتری هستند در مقایسه با والدین بی‌سواد یا کم‌سواد رفتار دوستانه‌تری با فرزندان خود، دارند و بیشتر به نیازهای عاطفی، روانی و جسمانی آنها توجه می‌کنند. وقوع بی‌توجهی در خانواده‌های بی‌سواد یا کم‌سواد را می‌توان فقدان شناخت و آگاهی آنها از فرایند رشد و تکامل کودک و نیازهای جسمی، روانی و عاطفی کودک نسبت داد. علاوه بر این، والدین بی‌سواد یا کم‌سواد متعلق به طبقات محروم جامعه بوده که احتمال شکل‌گیری و تسریع الگوی رفتاری در آنها نسبت به افراد تحصیل کرده بیش‌تر است. همچنین رابطه معناداری بین آزار جسمی، عاطفی و بی‌توجهی با تحصیلات والدین وجود دارد. به طوری که والدین تحصیل کرده به نسبت بی‌سوادان و کم‌سوادان آزار کم‌تری را به فرزند خود اعمال می‌نمایند (ملکشاهی و فرهادی، ۱۳۹۲؛ صحبائی، دواجی و نجفی، ۱۳۸۵؛ عامری، فرودنیا و میری، ۱۳۸۲).

عدم آگاهی از مسائل تربیتی و ضعف والدین در رفتار و اعمال تربیت نامناسب از عوامل افزون‌کننده کودک‌آزاری به حساب می‌آید، در نتیجه تأکید به افزایش آگاهی

1. Widom, C. S., Czaja, S., & Dutton, M. A.

عمومی نسبت به پدیده کودک‌آزاری از طریق اجرای برنامه‌های آموزشی برای تغییر باورهای سنتی و نادرست که به سلامت کودکان لطمه وارد می‌کند به عنوان یک امر پیشگیری مهم و ضروری تأکید شده است (شعاع کاظمی، مؤمنی و مهرآور، ۱۳۹۲). والدین مهم‌ترین روابط کلیدی و حیاتی را با کودک خود دارند، آنها می‌توانند به شیوه‌های مختلف نظم را در خانواده برقرار کنند و از کودکشان به نحو احسن مراقبت کنند. والدین شایسته به روش‌های گوناگون به رشد فرزندشان کمک می‌کنند و نیازها و انتظارات خود را با نیازها و توانایی‌های آنها هماهنگ می‌کنند. البته پدر و مادرها انسان‌اند و گاه ممکن است کودک خود را تنبیه و یا بی‌توجهی نشان دهند، در حقیقت گاهی برای ادب کردن کودکان رفتارهای قاطعانه بایمان و ابراز کلامی ضروری است. والدین غالباً به آموزش و کمک نیاز دارند تا روش‌های مؤثر مراقبت از کودک را یاد بگیرند، در غیر این صورت والدینی که نیازهای کودک خود را زیرپا می‌گذارند، کودک خود را بیشتر در معرض سوءاستفاده‌های جنسی، جسمی، عاطفی و حتی غفلت قرار می‌دهند (سیفی، ۱۳۸۹). سؤالی که شاید به خوبی به آن پاسخ داده نشده این است که سواد و تحصیلات دانشگاهی والدین بر میزان شناخت آنان از انواع کودک‌آزاری و رفتارهای آزاردهنده چگونه است؟ و این شناخت و آگاهی چگونه می‌تواند تأثیری بر عدم استفاده از این رفتارهای آزاردهنده داشته باشد؟ مطالعات متعددی به عوامل زمینه‌ساز کودک‌آزاری پرداخته و در نتیجه از میزان تحصیلات والدین به عنوان عامل زمینه‌ساز کودک‌آزاری اشاراتی شده است ولی به طور اخص و عمیق که چگونه و تا چه میزان می‌تواند تأثیر داشته باشد مطالعه‌ای انجام نشده و یا محدود می‌باشد. کاهش کودک‌آزاری به شرطی اتفاق می‌افتد که والدین، مراقبین از اصل قضیه مطلع باشند و قبول کنند که حتی در جامعه ما کودک‌آزاری وجود دارد و از انواع رفتارهای کودک‌آزارانه آگاه باشند و بر همین اساس برای جلوگیری از وقوع آن اقدام کنند، تحقیقی در این زمینه که تحصیلات دانشگاهی چه تأثیراتی بر میزان آگاهی و شناخت انواع کودک‌آزاری دارد محقق یافت نکرده، در نتیجه محقق در این پژوهش درصدد است تا میزان شناخت و آگاهی والدین

(مادر و پدر) با و بدون تحصیلات دانشگاهی از انواع کودک آزاری، عوامل و عواقب را بسنجد؟

روش

پژوهش حاضر به صورت کیفی براساس نظریه ی گراند تئوری^۱، به منظور بررسی چگونگی تأثیر تحصیلات دانشگاهی و عدم آن بر میزان شناخت انواع کودک آزاری، عوامل و عواقب این پدیده پرداخته است. در این پژوهش ۲۸ نفر والدین (مادر و پدر) دارای تحصیلات دانشگاهی (فوق دیپلم و به بالا) و بدون تحصیلات دانشگاهی (دیپلم و به پایین) که دارای فرزندان (دختر یا پسر) زیر ۱۵ سال در شهر تهران و تبریز انتخاب شدند. معیارهای ورود براساس تمایل و علاقه به همکاری و دارای بیان کافی با صراحت بود. برای انتخاب نمونه از روش نمونه گیری هدفمند و در دسترس و همچنین به دلیل بازداری و افشای آزار جنسی در بعضی موارد از روش گلوله برفی جهت دسترسی راحت تر و نمونه های مورد نظر استفاده شد. اولین نمونه توسط والدینی که در دانشگاه حضور داشتند و حاضر به همکاری بودند انتخاب شد و همچنین بعضی از موارد خاص توسط افراد دیگر معرفی شدند سپس در مکان های مختلف مانند پارک، سرای محله، فرهنگسرا که حاضر به همکاری بودند مصاحبه انجام شد. فرایند گزینش نمونه ها و جمع آوری داده ها تا حد امکان، تا اشباع نظری داده ها ادامه یافت. اشباع نظری زمانی بود که پژوهشگر به مفاهیم و پاسخ های مشابه می رسید البته (کدها) در مواردی خاص و استثنایی به اشباع نرسید ولی به دلیل ویژه و نایاب بودن داده ها حذف نشدند.

داده ها با استفاده از مصاحبه عمیق و نیمه ساختاریافته جمع آوری شد. کلیه مصاحبه ها با هماهنگی قبلی در محیطی آرام و مناسب صورت گرفت به این ترتیب ۲۸ مصاحبه با والدین (پدر و مادر) دارای تحصیلات دانشگاهی (فوق دیپلم و به بالا) و بدون تحصیلات دانشگاهی (تحصیلات دیپلم و به پایین) انجام شد. بعد از گوش دادن مکرر و

1. Grounded Theory.

دقیق جملات مصاحبه‌شونده‌ها سطر به سطر در کاغذ پیاده شد، برای اطمینان از استحکام و اعتبار داده‌ها پژوهشگر سعی کرد با اختصاص وقت کافی و ایجاد ارتباط مناسب به درک عمیق و تعمقی از داده‌ها برسد، برای رسیدن به معیار قابلیت اعتماد از چهار معیار مقبولیت، همسانی، تعیین و انتقال پذیری برای ارزیابی روایی، دقت و پایایی داده‌های کیفی استفاده شد در این راستا برای تضمین قابلیت اعتبار داده‌ها پس از تحلیل مصاحبه کدهای به دست آمده توسط دو نفر از شرکت کنندگان تأیید شد جهت تضمین قابلیت تصدیق سعی بر آن بود که پژوهشگر پیش فرض‌های پیشین خود را تا حد امکان در فرایند جمع‌آوری اطلاعات دخالت ندهد و جهت تضمین قابلیت اطمینان و کفایت از سه نفر از استادها درخواست شد کدهای اولیه بازنگری نمایند برای افزایش قابلیت تعمیم و انتقال به موقعیت دیگر والدین با سطوح مختلف اجتماعی و اقتصادی شرکت کردند. از موانع مطالعه می‌توان به عدم صداقت و افشاسازی برخی موضوعات حساس مسئله اشاره کرد البته با اطمینان دادن به والدین از محرمانه ماندن مشخصات فردی آنان تا حدودی مشکل برطرف شد.

یافته‌ها

ویژگی‌های جمعیت‌شناسی والدین مادر و پدر با تحصیلات دانشگاهی

سن مادر	میزان تحصیلات / شغل	مدت ازدواج	تعداد فرزند	سن فرزند	جنسیت فرزند
۳۱	فوق لیسانس (مشاور)	۸ سال	۱	۶ ساله	دختر
۳۷	لیسانس (مددکار اجتماعی)	۷ سال	۱	۵ ساله	پسر
۳۱	لیسانس (سرپرست آزمایشگاه)	۵ سال	۱	۳٫۵ ساله	پسر
۳۴	فوق دیپلم (عکاس)	۱۵ سال	۱	۱۳ ساله	دختر
۳۶	فوق لیسانس (معمار)	۱۵ سال	۲	۱۴ و ۳٫۵	پسر و دختر
۴۰	فوق دیپلم (کارمند)	۱۱ سال	۱	۱۰ ساله	پسر
۳۳	لیسانس (دانشجوی حقوق)	۱۰ سال	۱	۷ ساله	پسر
جمع کل والدین		۷ نفر			

سن پدر	میزان تحصیلات و شغل	مدت ازدواج	تعداد فرزند	سن فرزند	جنسیت فرزند
۴۱	لیسانس (مهندس عمران)	۱۳ سال	۱	۷ ساله	پسر
۴۰	فوق لیسانس (مهندس عمران)	۷ سال	۱	۵ ساله	دختر
۳۹	دکتری (مشاور و استاد دانشگاه)	۱۳ سال	۲	۱۰ و ۴ ساله	هر دو پسر
۳۲	فوق لیسانس (مشاور)	۷ سال	۲	۵ و ۲٫۵	دختر و پسر
۳۵	فوق لیسانس (معلم)	۱۴ سال	۱	۱۰ ساله	دختر
۴۵	فوق لیسانس (مهندس عمران)	۱۶ سال	۲	۱۴ و ۴ ساله	پسر و دختر
۴۳	لیسانس (وکیل)	۱۰ سال	۱	۷ ساله	پسر
جمع کل والدین					
۷ نفر					

ویژگی های جمعیت شناسی والدین مادر و پدر بدون تحصیلات دانشگاهی

سن مادر	میزان تحصیلات و شغل	مدت ازدواج	تعداد فرزند	سن فرزند	جنسیت فرزند
۴۲	سیکل (آرایشگر)	۲۶ سال	۲	۲۴ و ۷ ساله	هر دو پسر
۳۵	دیپلم (منشی)	۱۷ سال	۱	۹ ساله	دختر
۳۸	دیپلم (خانه دار)	۲۰ سال	۲	۱۷ و ۱۲ ساله	پسر و دختر
۴۲	دیپلم (خانه دار)	۲۵ سال	۲	۲۵ و ۸ ساله	دختر و پسر
۳۵	دیپلم (آرایشگر)	۱۷ سال	۱	۱۴ ساله	دختر
۴۰	ابتدایی (خانه دار)	۱۷ سال	۱	۱۱ ساله	پسر
۴۲	دیپلم (خانه دار)	۱۸ سال	۲	۱۷ و ۱۲ ساله	دختر و پسر
۷ نفر					

سن پدر	میزان تحصیلات و شغل	مدت ازدواج	تعداد فرزند	سن فرزند	جنسیت فرزند
۵۴	دیپلم (آزاد)	۲۶ سال	۲	۷ و ۲۴ ساله	هر دو پسر
۴۲	سیکل (خدمه)	۲۱ سال	۲	۱۳ و ۱۸ ساله	هر دو پسر
۴۰	سیکل (مبل کار)	۱۷ سال	۱	۱۴ ساله	دختر
۴۷	سیکل (آزاد)	۲۵ سال	۲	۲۵ و ۸ ساله	دختر و پسر
۳۲	دیپلم (نصاب سقف کاذب)	۷ سال	۲	۲ و ۴ ساله	پسر و دختر
۴۳	دیپلم ردی (کارگر)	۱۷ سال	۲	۱۲ و ۴ ساله	هر دو پسر
۳۸	سیکل (خدمه)	۱۲ سال	۱	۱۱ ساله	دختر
جمع کل والدین					۷ نفر

شناخت، تعریف و آگاهی والدین با تحصیلات دانشگاهی از انواع کودک‌آزاری

کد انتخابی	کد محوری	کد باز	فراوانی	جملات و عبارات مهم
آسیب‌های جسمی، عاطفی و جنسی به کودکان و عدم تأمین نیازهای اولیه آنان کودک‌آزاری است.	کودک‌آزاری فیزیکی به واسطه تنبیه سخت بدنی و لفظی-کلامی	تنبیه سخت بدنی	۱۱	-کتک زدن و تنبیه بدنی بیش از حد و شدید رو می‌تونیم به نوع کودک‌آزاری بگیم.
		فحاشی و بد دهنی	۳	-الفاظ زشت رو مدام به بچه گفتن یا حتی والدینی که تو تعاملاتشون در معرض دید بچه استفاده می‌کنن خودش نوعی کودک‌آزاریه.
		اجبار کودک به انجام کارهای غیرمفید	۴	-بچه رو مجبور به کارهای سنگین کردن کودک‌آزاری هست.
	کودک‌آزاری به واسطه آسیب‌های عاطفی-روانی	تعارض والدین	۵	-طلاق بدترین نوع آزار بچه است، چون دعواهای والدین و جدا شدن بچه رواز مادرش و این تأثیرات خیلی بدی داره.
		آسیب‌های روحی-روانی	۶	-آزار روحی خودش به نوع کودک‌آزاری هست که باعث ایجاد تنش تو بچه می‌شه.

کد انتخابی	کد محوری	کد باز	فراوانی	جملات و عبارات مهم
		ایجاد استرس و اضطراب	۳	- بچه که همش تو خونه تحت استرس و اضطراب باشه خودش کودک آزاری هست.
		ترساندن کودک	۵	- سوار کردن به دستگاه های ترسناک و ایجاد احساس ترس تو بچه خودش یه نوع آزار دادن به بچه است.
		تحقیر، توهین و سرزنش کودک	۷	- خرد کردن بچه جلوی جمع و دوستاش کودک آزاری هست.
	کودک آزاری به واسطه عدم تأمین نیازهای اولیه و عاطفی کودک	عدم تأمین نیازهای اولیه	۴	- محیط نامناسب که بچه داره تو اون زندگی می کنه و خواسته ها و نیازهاش برآورده نمی شه یعنی داره آزار و اذیت می شه.
		بی توجهی و غفلت نسبت به کودک	۶	از لحاظ عاطفی هم صحبت نشدن والدین با کودک تا حدی که نتونه محبت دریافت کنه و فکر کنه والدین دوستش ندارن یعنی اذیت و آزار اون بچه.
	کودک آزاری به واسطه سوء استفاده و آزار جنسی کودکان	تجاوز جنسی	۸	- اولین رفتار آزار دهنده کودک که به ذهن می رسه همین تجاوز جنسی هست.
		عورت نمایی به کودک	۲	- کودک آزاری جنسی مثل عورت نمایی که خود من یادم هست بچه بودم تورا خونه به مدرسه یه آقای چندین بار آلات جنسی شو نشون داده بود و این حس خیلی بدی تو من ایجاد کرده بود.
		سوء نیت نسبت به کودک	۳	- از روی قصد و نیتی بچه رو بگیری بغل کنی و بوس کنی کودک آزاریه.
		نگاه و لمس اندام جنسی کودک	۴	- تجربه آزار جنسی تقریباً داشتم خدا به هم رحم کرد دوست پدرم که رفته بودیم پیک نیک و قرار بود شب بمونیم هی حرف های بد به من می زد و می خواست دست درازی کنه.

کد انتخابی	کد محوری	کد باز	فراوانی	جملات و عبارات مهم
		دیدن صحنه جنسی	۲	- دیدن رابطه جنسی مامان و بابام باعث شروع اون تجربه‌ی تلخم شد و این بزرگ‌ترین آزار بچه است.

شناخت، تعریف و آگاهی والدین بدون تحصیلات دانشگاهی از انواع کودک‌آزاری

کد انتخابی	کد محوری	کد باز	فراوانی	جملات و عبارات مهم
آسیب و آزار فیزیکی - کلامی، عاطفی - روانی و جنسی به کودکان کودک‌آزاری است و البته شناخت والدین از کودک‌آزاری کم است.	کودک‌آزاری شدید فیزیکی - کلامی و تکدی‌گری	تنبیه‌های بی‌دلیل و شدید بدنی با آثار سوئی وخیم	۹	- پدر و مادرهایی که بدجوری در حد مرگ می‌زنن، اینا کودک‌آزاری هستن من خودم بچه‌هامو می‌زنم ولی نه در اون حد شدید و نمی‌شه گفت کودک‌آزاری هست.
		فحاشی، بددهنی و دروغ به کودک	۳	- توهین، تهمت، فحش، دروغ گفتن به بچه یعنی کودک‌آزاریه.
		اجبار کودک به تکدی‌گری	۳	- فاصله طبقاتی که باعث می‌شه بچه رو بفرستی گدایی کنه این خودش کودک‌آزاری هست.
	کودک‌آزاری توسط آسیب‌های روحی - عاطفی و غفلت	ترساندن و ایجاد وحشت	۳	- بچه رو جای تاریک بذاری و بترسونی این آزار بچه است.
		ناراحت کردن کودک	۱	- هر چیزی که روی اعصاب بچه باشه مثل حرص دادن یا ناراحت کردن یا ایجاد محدودیت بیش از حد کودک‌آزاری هست.
		تحقیر کودک	۲	- مقایسه، تحقیر کردن اینا روحی هستن، چطور خود ما رو تو بچگی می‌گفتن فعالنی از تو بهتره از درون زجر می‌کشیدیم اینا کودک‌آزاریه.
		مشاجره و دعوای زناشویی	۳	اختلاف شدید بین من و زنم دعوای ما جلوی بچه شکنجه دادن هست براش به طور ناخودآگاه داریم بچه‌هامونو زجر می‌دیم.

کد انتخابی	کد محوری	کد باز	فراوانی	جملات و عبارات مهم
		وقت گذرانی بیش از حد با دنیای مجازی و مسامحه نسبت به کودک	۱	-من و دنیای مجازی خیلی مشغول بودم بیش از حد وقت صرف می کردم تا حدی که دخترم از موبایل متنفر شده بود، هی می گفت بس دیگه مامان پس من چی یکم ام با من باش زجرش می دادم بدون اینکه متوجه باشم، بدجوری کودک آزاریه.
	کودک آزاری به واسطه آزارهای جنسی کودکان - دانش ناکافی والدین از انواع کودک آزاری	تجاوز جنسی کودک	۶	-بچه رو آزار جنسی دادن مثلاً به مرد بزرگ به پسر بچه تجاوز کنه کودک آزاری بد هست.
عورت نمایی، نگاه و لمس ناایمن به کودک		۴	-توسط والدین یا دبیر آزار دادن حتی نگاه های بد جنسی به بچه کودک آزاریه. -آزارهای جنسی مثل عورت نمایی و یا دست کاری اندام تناسلی کودک آزاریه.	
عدم آگاهی و دانش ناکافی		۳	-نمی دونم کودک آزاری یعنی چی، واقعاً نمی دونم نشنیدم والا نمی دونم. -اطلاع من در مورد کودک آزاری کم هست چیز زیادی نمی دونم فقط توروزنامه خوندم.	

عوامل زمینه ساز کودک آزاری بایان آگاهانه یا ناآگاهانه والدین با تحصیلات دانشگاهی

کد انتخابی	کد محوری	کد باز	فراوانی	عبارات و جملات مهم
اختلاف و مشکلات عاطفی - روانی والدین، عدم به کارگیری شیوه های تربیتی مناسب و فشارهای ناشی از تعارض کار- خانواده زمینه مناسب برای کودک آزاری را فراهم می سازد.	مشکلات عاطفی - روانی والدین	تحمل پایین و تحریک پذیری بالا والدین	۶	-بعضی ها ذاتاً صبر ندارند و در کنترل رفتار توانایی ندارند زودتر جوش میارن وقتی دامنه تحمل والدینی پایین باشه سبب بد رفتاری با بچه هم می شه.
		احساس حقارت دوران کودکی والدین	۵	-این قدر تو بچگی خودمون بابت هر کاری سرزنش و تحقیر شدیم که تو زمینه و ریشه مون هست و این باعث می شه خودم هم کم و بیش بچه ام رو سرزنش کنم.
		بی حوصلگی والدین	۸	-یه موقع بستگی به روحیه من داره که خسته نباشم، حال داشته باشم. وقتی بی حوصله هستم باعث می شه بهش توجه نکنم یا براش وقت نذارم.
		چشم هم چشمی والدین	۶	-استفاده از تحقیر برای این هست کم نیاریم توفامیل، دوست آشنا بگیم بهترین بچه روداریم و بهترین مادر هستیم.

کد انتخابی	کد محوری	کد باز	فراوانی	عبارات و جملات مهم
		اعتیاد والدین	۳	-والدینی که اعتیاد دارن، ناخودآگاه بچه شونو اذیت می کنن بچه رو به نابودی می کشن این بزرگترین عامل آسیب بچه است.
	تعارض کار- خانواده والدین	جابه جایی فشارهای درونی- بیرونی مربوط به زندگی	۵	-فشارهای مختلف خارج از خونه یا هراتفاقی باعث می شه والدین بی منطق ناراحتیشونو سر بچه خالی کنن.
		غفلت والدین به خاطر مشغله های کاری و تحصیلی	۹	-من و خانوم ام هر دو شاغل هستیم و مجبوریم بچه یک ساله رو بذاریم مهدکودک مشغله های کاری و درسی مانع رسیدن به بچه هام شده. -خوب من دانشجو هستم می شه یک ماه دخترمو نمی بینم و کمی این فاصله باعث شده از وجود بچه ام غافل باشم نمی شه که براش وقت بذارم.
اختلاف و مشکلات عاطفی-روانی والدین، عدم به کارگیری شیوه های تربیتی مناسب و فشارهای ناشی از تعارض کار- خانواده زمینه مناسب برای کودک آزاری را فراهم می سازد.	جوو شیوه های تربیتی نامناسب در خانواده	عدم آگاهی از شیوه های تربیتی	۷	-اوایل زندگی به خاطر بی تجربگی نا آگاهی در رابطه با نقش زناشویی و والدینی ضعف زیادی داشتم و به مرور با مطالعه و کسب دانش خیلی بهتر شدم.
		جو خشک، بسته و رعب آور خانواده	۸	-فضای بسته و رعب آور خانواده باعث می شه بچه نتونه به والدین حرفاشو بگه و هر بلایی سرش میاد. -من تو سن ۱۲ سالگی توسط پسر ۱۸ ساله فامیل مورد آزار قرار گرفتم ولی جو سخت گیر پدر و مادرم که جرأت نمی کردم از ترسم چیزی بگم.
	تعارضات زناشویی	طلاق والدین	۱	-در مراحل طلاق مشکلاتی با همسرم داشتم و هنوزم ادامه داره دعوا، کشمکش ها، دادگاه اعصاب خوردی هامون هست و اینا داره از اولین روز تا الان آسیب می زنه به دخترم و نمی دونم چطور می تونم جبران کنم.
		مشاخره و ناسازگاری والدین	۷	-اوایل زندگی ام خیلی با همسرم مشاخره، بحث و حتی کتک کاری داشتیم و واقعاً تأثیر بدی رو بچه ها گذاشته بود باینکه بچه ان ولی خیلی خوب متوجه می شن.
ویژگی ها و ظاهر برخی کودکان و اعتماد غیر متعارف به افراد، شرایط	ویژگی های شخصی و ظاهری کودک	جذابیت ظاهری کودک	۳	-ویژگی های جذابتی بچه می تونه زمینه ساز آزار جنسی باشه مثل تپل، زیبا، ترسو، کم هوشی.
		اهمال کاری کودک	۶	-پسرم وقتی تودرس هاش سرسری می شه و اهمیت نمی ده باینکه استعداد شو داره ولی خودشوزده به نفهمی این ناراحتی می کنه و شروع می کنم به سرزنش و تحقیرش.

کد انتخابی	کد محوری	کد باز	فراوانی	عبارات و جملات مهم
تحریک پذیری برای بروز کودک آزاری را رقم می زند.	فراهم سازی شرایط برای افراد تحریک پذیر مانند پدافیلیا	آشنایان و نزدیکان قابل اعتماد	۷	- بیشتر اطرافیان نزدیک که ارتباط داریم می تونن به بچه هامون آسیب بزنن مثل عمو، دایی.
		اعتماد بیش از حد به آشنایان	۴	- افراد درجه یک مثل پدر، عمو، دایی امکان نداره بخوان به بچه آسیب برسونن.
		قرار گرفتن کودک در محیط ناآشنا	۸	- محیط کنترل نشده و غیرقابل پیش بینی می تونه باعث آزار دیدن بچه بشه پس بهتره بچه ها رو تو محیط ناآشنا قرار ندیم.
		افراد آسیب رسان دچار اختلال روانی	۶	- خوب بچه لخت بیاد جلوی همه یه مریض روانی هم که نتوان جمع باشه این مسئله رو تشدید میکنه.
عوامل محیطی مانند شرایط نامناسب اقتصادی و فرهنگی موجب بروز وقوع پدیده کودک آزاری است.	شرایط عرف و فرهنگی جامعه و شرایط اقتصادی نامناسب	تابو بودن آموزش تربیت جنسی در خانواده	۷	- آخه من به بچه ۴ ساله چطوری آموزش تربیت جنسی بدم نمی شه، قبح مسئله از بین میره.
		تابو بودن آموزش تربیت جنسی در جامعه	۳	تو جامعه ای که آلوده است باید آموزش داد ولی حتی آموزش و پرورش هم ضعف داره به خاطر تبعات عرفی سکوت می کنن.
		شرایط اقتصادی نامناسب	۷	- تو جامعه مشکلات اقتصادی و فقر خانواده ها رو تحت فشار قرار میده توانایی تأمین معاش رو ندارن این عامل اصلی کودک آزاریه. فقر اقتصادی عامل اصلی و مهم کودک آزاری هست.

عوامل زمینه ساز کودک آزاری بایان آگاهانه یا ناآگاهانه والدین بدون تحصیلات دانشگاهی

کد انتخابی	کد محوری	کد باز	فراوانی	جملات و عبارات مهم
ویژگی های رفتاری - شخصیتی خود کودک، مشکلات عاطفی - روانی والدین و عدم آگاهی از کاربرد	مشکلات عاطفی - روانی والدین	اختلاف و ناسازگاری والدین	۷	- مشکلات زناشویی شدیدی که با شوهرم داشتم و دارم باعث شده از درون داغون باشم، یک آدم عصبی که زودجوش میارم و بچه ام رو کتک می زنم.
		عدم صمیمیت و محبت در خانواده	۲	- عدم محبت و صمیمیت والدین باعث می شه بچه بیرون کشیده می شه و امکان داره هر بلایی سرش بیاد.

کد انتخابی	کد محوری	کد باز	فراوانی	جملات و عبارات مهم
شيوه‌های تربیتی مناسب و فشارهای حاصل از شغل و کم درآمدی زمینه مناسب برای کودک آزاری است.		اعتیاد والدین و تنش حاصل از آن	۳	- همسایه ما معتاد هست دائم تو خونشون تنش هست، بچه‌ها رو می‌زنه، گریه می‌کنن داد می‌زنن، فحش می‌دن همیشه تو خونشون دعواست.
		بی حوصلگی والدین	۱	- خودم آدم بی حوصله‌ای هستم که بخوام بیرم بیرون یا بازی کنم حال این کارا رو ندارم.
		احساس حقارت خود والدین از گذشته	۴	- خودم به هیچ جایی نرسیدم، دوست دارم بچه‌ها موفق بشن مثل من نشن مدام سر این موضوع جنگ داریم، میگم خودتوزدی به گیجی می‌خوای مثل من کلفت شی.
	ویژگی‌های رفتاری و شخصیتی نامناسب و ناپسند کودک	شلوغی و بازیگوشی بیش از حد کودک	۴	- دخترم بازیگوشی زیاد می‌کنه و از درس عقب می‌افته واسه همین خیلی مقایسه می‌کردم.
		حرف شنوی، بی ادبی و پنهان کاری کودک	۴	- دوست دارم حرف شنوی داشته باشه، مؤدب باشه ولی متأسفانه اصلاً حرف شنوی نداره، مجبور می‌شم بزیم و دعواش کنم.
		اهمال کاری و تنبلی در درس خواندن	۴	- دخترم تو درسش خیلی ضعیف عمل می‌کنه اهمال کاره، همش سراین سرزنش می‌کنم که فعلانی می‌خونه کاره‌ای می‌شه تو هیچ چی نمی‌شی.
		کودک پرخاشگرو خودسر	۲	- پسر من مثل من خیلی زود عصبانی می‌شه و پرخاشگری می‌کنه واسه همینم همیشه بدجور از من کتک می‌خوره.

کد انتخابی	کد محوری	کد باز	فراوانی	جملات و عبارات مهم
	شیوه‌های رفتاری- تربیتی نادرست و ناپخته والدین	عدم توانایی کنترل خشم و عصبانیت	۱۱	-الآن آدمی شدم که دیگه نمی‌تونم اعصابانیتمو کنترل کنم حتی تو جمع بزرگ‌ترها هم دنبال کسی هستم دعوا کنم، دیگه کنترل ندارم. -هرچه قدرم صبر داشته باشم دیگه لبریز می‌شه و واقعاً دیگه نمی‌تونم خودمو کنترل کنم.
		جابه‌جایی تمام فشارهای درونی- بیرونی	۸	-مشکلات خانواده پدرم و اطرافیان اونقدر ناراحت‌کننده باعث می‌شه سر بچه‌ها خالی کنم.
	دانش ناکافی، مسامحه و عدم الگوی مناسب از نقش والدینی	ناآگاهی والدین	۲	-بزرگ‌ترین ضربه به بچه این هست که پدر و مادر آگاه و مطلع نباشن.
		عدم الگوی مناسب رفتاری- کلامی والدینی در گذشته	۵	-الفاظ زشتی که بعضی‌ها به بچه‌هاشون می‌گن مربوط به تربیت خانواده در گذشته هست یا از جامعه یادگرفتن.
		غفلت و اهمال‌کاری بیش‌ازحد والدین	۵	-بی‌تفاوتی پدر و مادر باعث هراتفاقی می‌شه، پدر و مادری که اجازه میدن بچه هر جایی بره خوب هر بلایی امکان داره براش پیش بیاد.
	تعارض کار و درآمد- خانواده	مشغله‌های کاری والدین	۵	-تا ظهر سرکار هستم وقت ندارم که بخوام باهش بازی کنم، خسته می‌شم.
		مشکلات بی‌پولی و کم‌درآمدی	۹	-بی‌پولی، بدهکاری، مستأجری این روزگار کوفتی تو این زمونه گرونی باعث شده اعصاب بچه‌داری ندارم.

عواقب و پیامدهای کودک‌آزاری از نظر والدین با تحصیلات دانشگاهی

کد انتخابی	کد محوری	کد باز	فراوانی	جملات و عبارات مهم
کودک‌آزاری باعث بروز مشکلات شخصیتی، اجتماعی، رفتاری و شناختی در کودک می‌شود.	بروز رفتارهای ضداجتماعی و ناسالم به واسطه آزارهای فیزیکی و جنسی دوران کودکی	عصبانگری و مقاومت مقابله‌ای کودک	۳	-کتک باعث می‌شود بچه پوست کلفت تر می‌شود و بدتر حرف شنوی نکنه و یه حالت نافرمانی هم داشته باشه.
		پنهان کاری و دروغگویی کودک	۵	-تنبیه‌های زیاد باعث می‌شود بچه نذاره والدین توکاراش دخالت کنن در نتیجه همه حرفاشو پنهون می‌کنه.
		پرورش شخصیت انتقام جو	۵	-بچه‌ای که آسیب جنسی شده حالت انتقام پیدا می‌کنه، دوست داره بچه‌های دیگه رو آزار بده تا تلافی شه.
		بلوغ زودرس و عادت رفتاری نامناسب کودک	۳	-کسایی که آزار جنسی می‌شن به لذتی می‌رسن که نباید برسن و یه نوع عادت رفتار ناسالم می‌شه.
	تیپ شخصیتی دوری جو، دارای باورهای شناختی منفی	طردشدگی و گسلش کودک از خانواده	۶	-تنبیه‌های بدنی زیاد باعث می‌شود بچه از والدین فاصله بگیره و رابطه خوبی نداشته باشه.
		ذهنیت منفی از گذشته	۴	-من خودم شمردم ۷ بار پدرم بدجوری کتکم زده تا حدی که از ذهنم پاک نمی‌شه، خاطرات بد دوران کودکی فراموش نمی‌شه.
سبک زندگی ناکارآمد والدین باعث شکل‌گیری مشکلات عاطفی و ناکارآمدی اجتماعی در کودک می‌شود.	عدم جرأت ورزی در کودک پیامد تنبیه و ضرب و شتم خود والدین	کودک ترسو و کم جرأت	۷	-دخترم از ۳ سالگی شاهد کتک‌کاری‌های پدرش به من شده هنوز هم ترس توجونش هست.
	شکل‌گیری	کاهش اعتماد	۱۱	-هرکسی نقاط ضعف و قوتی داره وقتی بچه رو

کد انتخابی	کد محوری	کد باز	فراوانی	جملات و عبارات مهم
	اعتماد به نفس پایین و احساس حقارت و انزوای طلبی در کودک پیامد تحقیر و تنبیه	به نفس		تحقیر کنیم بال پرواز و ازش می گیریم چون اعتماد به نفسشو گرفتیم.
		احساس کمبود و خلأ	۷	- اگر نیازهای مهم بچه تأمین نشه عقده ای می شه و احساس کمبود شدید می کنه.
		ناکارآمدی اجتماعی و انزوای طلبی	۴	- وقتی به بچه توجه نشه و وقت نذاریم مهارت هایی مثل نوع دوستی، تقسیم کردن، همکاری رو یاد نمی گیره از لحاظ اجتماعی دچار ضعف می شه.
سبک زندگی ناکارآمد والدین باعث شکل گیری مشکلات عاطفی و ناکارآمدی اجتماعی در کودک می شود.	ادامه ی چرخه معیوب سبک فرزند پروری و رفتاری ناکارآمد	الگودهی نامناسب والدینی با فحاشی	۸	- استفاده از الفاظ زشت اولاً بچه سریع یاد می گیره و توجامعه مثل مهدکودک، مدرسه استفاده می کنه.
		الگوی بین نسلی تنبیه در خانواده	۳	- بعضی ها گذشته شونو به الآن انتقال می دن تنبیه می شدن الآن بچه شونو تنبیه می کنن.

عواقب و پیامدهای کودک آزاری از نظر والدین بدون تحصیلات دانشگاهی

کد انتخابی	کد محوری	کد باز	فراوانی	عبارات و جملات مهم
رفتارهای آزار رسان والدین به علت عدم شناخت و آگاهی از تأثیرات منفی آن، موجب بروز علائم رفتاری و احساسی ناسالم و شکل گیری شخصیت ضدا اجتماعی در کودک می شود.	شکل گیری شخصیت ضدا اجتماعی و علائم رفتاری - احساسی ناسالم در اثر آزار والدین	شکل گیری شخصیت انتقام جو	۴	با کوچیک ترین میکروب بزرگ ترین مرض رو می گیره و انتقام جو می شه، یعنی هم آسیب می بینه و هم آسیب می زنه.
		کودک پرخاشگرو تهاجمی	۴	- خواهر من اونقدر با شوهرش مشکل دارن طوری شده بچه هاش حالت پرخاشگری دارن، می خواد حرفی بزنی مثل خروس جنگی می پرن به آدم.
		شکل گیری کودک لجباز و	۷	- کتک زدن من بی اثر شده، بدتر پسر حرف گوش نمی ده اصلاً

کد انتخابی	کد محوری	کد باز	فراوانی	عبارات و جملات مهم
		سمح		اهمیت نمی‌ده چی گفتم بدترم می‌کنه.
		ایجاد احساس حسادت شدید	۱	-یه زمانی خیلی از مقایسه استفاده می‌کردم تا حدی شده بود دخترم بدجوری حسادت می‌کرد با این کار روزبه‌روز حس حسادتش شدت گرفته بود.
		بروز رفتارهای بزهکارانه	۱۱	-بچه جلب هر فردی می‌شه دنبال خلاف، سیگار هرزهرماری می‌شه، مثل من اونقدر از طرف مادرم تحقیر شدم که خواستم بهش ثابت کنم که می‌تونم هر کاری کنم لات محله شدم با هر کس و ناکسی افتادم بعدم که معتاد شدم.
		بلوغ زودرس به واسطه سوء استفاده جنسی کودکی	۱	-اون بچه که توسط پدر بزرگش داره سوء استفاده می‌شه، خیلی زود به بلوغ زودرس رسیده، انکار یه زن ۳۰ ساله است خیلی بیشتر از سنش می‌دونه.
		ایجاد احساس نفرت	۴	-از پسر خودم می‌گم وقتی می‌زنمش یا مادرش خیلی می‌زنه، نفرت داره هر چه قدم بخوام جبران کنم محبت کنم فایده نداره نفرت از دلش نمی‌ره.
		احساس ناراحتی شدید نسبت به والدین	۴	-بله پدرم خیلی فحش می‌داد، رو من تأثیر بدی گذاشته هنوزم دلم ازش ناراحته.
	۷۰ تأثیر منفی	عدم تأثیر منفی کودک	۴	کودک آزاری می‌تونه دو تا تأثیر داشته بشه امکان داره بچه عبرت بگیره

کد انتخابی	کد محوری	کد باز	فراوانی	عبارات و جملات مهم
		آزاری برآینده کودک		خودشوازاون فلاکت نجات بده و خودشویکشه بالا و عواقب بدی نداشته باشه به بچه ربط داره.
		عدم آگاهی از عواقب آزار جنسی	۴	-عواقب آزار جنسی رو نمی دونم ندیدم نشنیدم نمی دونم.
شبهه های فرزند پروری نادرست و کودک آزاری حاصل از آن باعث بروز مشکلات اجتنابی و استرس پس از سانحه در کودک می شود.	مشکل گیری پس از تشخیصی اجتنابی و دوری گرفتن	کودک غیراجتماعی و گوشه گیر	۶	-تنبیه های شدید باعث می شه، بچه منزوی بشه، گوشه گیر شه و نمی تونه تو جامعه بیرون بیاد. مثل پسر بزرگم به خاطر اختلاف شدید زناشویی پسر من غیراجتماعی شده اصلا رغبت نداره جایی بره.
		احساس خلأ و نبودن کودک	۶	-وقتی نیاز اساسی بچه تأمین نشه خوب احساس کمبود می کنه به جور عقده ای می شه.
		خودکم بینی، ناتوانی و کاهش اعتماد به نفس کودک	۸	-تحقیر بچه رو توی خور بار میاره، برادر من نمونه بارز هست برام، چون همیشه تحقیر می شد که هیچ توانایی نداره و هیچ جی نمی شی حالا که بزرگ شده خودشو بی عرضه و ناتوان می دونه.
		گسلش و عدم رابطه صمیمی بین کودک-والد	۹	-به خاطر همین دوست نبودن از لحاظ عاطفی و وقت نداشتن من باعث شده دیگه پسر من با ما دوست نیست، رابطه اش با ما گرم نیست و حرف هاشو به من نمی گه.
		کودک مضطرب	۳	-معلم یه مدت طولانی هی تحقیرش می کرد دخترم شده بود یه

کد انتخابی	کد محوری	کد باز	فراوانی	عبارات و جملات مهم
				دختر اضطرابی، توخونه درس هاش خوب می‌خوند ولی نمی‌تونست تو مدرسه جلوی تخت سیاه جواب بده هنوزم اثراتش هست.
	بروز شخصیت اضطرابی و افسرده با علائم رفتاری شدید دارای طرح‌واره منفی	اضطراب شدید بعد از ضربه	۳	-از اون موقع به بعد دخترم وقتی اون مرد رو می‌بینم رنگش می‌پره، دست و پاش می‌لرزه دست منو محکم فشار می‌ده که مبادا منو تنها بذاری یا مبادا منو بیره، اضطراب شدیدی تو دلش هست.
		اقدام به خودکشی	۳	-تجاوز جنسی باعث می‌شه بچه شدیداً افسرده شه حتی راضی می‌شه بمیره و دست به خودکشی هم می‌زنه.
		جویدن ناخن و تیک‌های عصبی	۴	-به خاطر اختلاف شدید من و زنم بچه‌ام مدام ناخن شومی خوره، تیک عصبی شدید گرفته که هنوزم حل نشده.
		عدم تمرکز و افت تحصیلی	۳	-اختلافمون باعث شد پسر من شدیداً افت تحصیلی پیدا کنه، اصلاً تمرکز نداشت که بخواد به درس هاش توجه کنه.
		طرح‌واره بدبینی شدید به مردها	۱	-تجربه آزار جنسی دوران کودکی باعث شد نسبت به همه مردها بدبین شم از همه اشون می‌ترسم حتی از شوهر خودم هیچ وقت با دخترم تنهاش نمی‌ذارم به هیچ مردی اعتماد ندارم به هیچ عنوان.

کد انتخابی	کد محوری	کد باز	فراوانی	عبارات و جملات مهم
شیوه‌های فرزند پروری نادرست و کودک آزاری حاصل از آن باعث بروز مشکلات اجتنابی و استرس پس از سانحه در کودک می شود.	انتقال و ادامه پدیده سوءمعمول در شیوه‌های تربیتی و رفتاری	الگودهی ناشایست والدین با فحاشی	۹	- فحش دادن باعث می شه بچه یاد می گیره اونم استفاده می کنه. - بچه ها خیلی خوب ضبط می کنن وقتی فحش بدم حتی اگر معنیش رو هم ندونه یاد می گیره به دوستاش یا هر جایی که می ره، می گه.
		الگو برداری ناشایست از والدین	۲	- من بد رفتاری کنم، پس فردا که بزرگ شد صاحب زندگی شد اونم با بچه اش عین هر طوری که باهاش رفتار شده رفتار می کنه. - برادر من چون مدام از پدرم کتک می خورد الان مثل پدرم شده مدام پسرشومی گیره می زنه اینویاد گرفته.

بحث و نتیجه گیری

محقق استنباط کرد که گروه والدین با تحصیلات دانشگاهی در این پژوهش از انواع تنبیه های بدنی و آثار سوئی جسمی حاصل از آن تا حدودی آگاهی دارند. البته با جملات مقاومتی (سوم شخص) که این نوع رفتارها که از والدین دیگر سرمی زند کودک آزاری می باشند. درحالی که گروه بدون تحصیلات دانشگاهی در این پژوهش اکثراً از تنبیه های بدنی حتی از نوع شدید (مثل داغ گذاشتن و سیلی) استفاده می کنند ولی اظهار داشتند که چون با دلیل این عکس العمل از آنها سرمی زند و باید این گونه تنبیه می شدند تا اصلاح شوند کودک آزاری نیست ولی مجدد بیان کردند که کودک آزاری شامل داغ زدن، سیلی شدیدتر، بی دلیل و مکرر با آثار سوئی وخیم است. چنانچه در مطالعه ای نتایج حاکی از آن بوده که کودک آزاری در میان والدین بی سواد و کم سواد

نسبت به والدین سطح سواد بالاتر بیشتر رخ می‌دهد (اسدبیگی، ۱۳۹۴) و یا در تحقیق دیگری بیان شده بدرفتاری جسمی با کودک در والدین با تحصیلات بالا (فوق دیپلم به بالا) خیلی کم‌تر است (رحیمی موقر، بابایی و رستمی، ۱۳۸۲). براساس DSM5^۱ یکی از انواع کودک‌آزاری جسمی که وارد کردن صدمه جسمی عمدی به کودک است از کوفتگی خفیف تا شکستگی‌های شدید یا مرگ در اثر مشت زدن، کتک زدن، گاز گرفتن، تکان دادن، پرتاب کردن، چاقوکشی، خفه کردن، ضربه زدن (با دست، چوب، تسمه یا شیء دیگر)، سوزاندن یا هر روش دیگری که توسط والدین، مراقب یا هر فردی که مسئولیت کودک را بر عهده دارد، وارد می‌شود. چنین صدمه‌ای صرف نظر از اینکه مراقبت‌کننده قصد صدمه زدن به کودک را داشته یا نداشته باشد، بهره‌کشی یا بدرفتاری فیزیکی محسوب می‌شود (محمدی، ۱۳۹۳).

در هر دو گروه با و بدون تحصیلات دانشگاهی در حدود ۲۱٪ از والدین اشاره داشتند فحاشی، بددهنی، تهمت، سرزنش و توهین به کودک می‌تواند نوعی از کودک‌آزاری روانی-عاطفی تلقی شود که البته براساس تعریف DSM5 (محمدی، ۱۳۹۳) نیز آزار عاطفی شامل توهین، تحقیر، سرزنش کودک می‌باشد. واداشتن کودک به کارهای سنگین و غیرمفید که کودک دوست ندارد و با اجبار است حدود ۲۱٪ نیز به عنوان کودک‌آزاری یاد کردند که براساس تحقیق (جاهد، ۱۳۸۷) به عنوان کودک‌آزاری اقتصادی یعنی بهره‌برداری کودک در جهت کسب درآمد و واداشتن کودک به کارهای خارج از خانه، کار اجباری و تکدی‌گری ذکر شده است.

تعارض والدین توسط هر دو گروه به عنوان نوع دیگری از کودک‌آزاری بیان شده البته میزان آگاهی والدین با تحصیلات دانشگاهی به نسبت گروه بدون تحصیلات بیشتر است. بر همین اساس (عنایت و یعقوبی دوست، ۱۳۹۱) بیان کردند تعارض زناشویی با ابعاد خشونت خانگی (جسمی، عاطفی، غفلت) والدین نسبت به دختران رابطه

1. Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, Fifth Edition.

معناداری وجود دارد. ایجاد ترس و اضطراب نوع دیگری از کودک‌آزاری است که از نظر والدین هر دو گروه یاد شده است ولی نسبت آگاهی والدین با تحصیلات مجدد در این مقوله بیشتر است در DSM5 و (سازمان بهداشت جهانی^۱، ۲۰۱۱) ترساندن به عنوان آزار روانی نام برده شده است. از تحقیر به عنوان آزار بیاناتی گفته شده است و باز آگاهی والدین با تحصیلات نیز بیشتر است و این نوع آزار در زیرمجموعه آزار عاطفی-روانی قرار گرفته است (محمدی، ۱۳۹۳). در مورد غفلت‌های فیزیکی و عاطفی والدین با تحصیلات جملاتی را بیان کردند و نکته قابل توجه در حدود ۴۳٪ از والدین این گروه به غفلت و توجه نکردن به کودک به دلیل اشتغال و مشغله‌های تحصیلی اشاره کردند ولی در والدین بدون تحصیلات دانشگاهی فقط یکی از والدین وقت گذاشتن بیش از حد والدین با دنیای مجازی مثل تلگرام که باعث غفلت و بی‌توجهی والدین نسبت به کودکشان می‌شود بر اساس تجربه واقعی خودش اظهاراتی داشت و این را بدترین نوع کودک‌آزاری بیان کرد.

در هر دو گروه از آزارهای جنسی جملاتی گفته شده است والدین با تحصیلات دانشگاهی تجاوز جنسی، لمس و نگاه اندام جنسی کودک، سوءنیت نسبت به کودک، عورت‌نمایی و دیدن صحنه‌های جنسی توسط کودک را له عنوان آزار جنسی عنوان کردند و در گروه بدون تحصیلات دانشگاهی از تجاوز جنسی، عورت‌نمایی، نگاه و لمس ناایمن کودک به عنوان آزار جنسی بیاناتی گفته شده است که با توجه به (رفاه کودک^۲، ۲۰۱۶) و DSM5 تمام این اشارت با گستردگی وسیع‌تر شامل کودک‌آزاری جنسی می‌باشد. والدین بدون تحصیلات دانشگاهی در حدود ۲۱٪ با صراحت اظهار کردند در رابطه با آزار جنسی هیچ اطلاعاتی ندارند و یا اطلاعاتشان اندک است. به‌طور کلی محقق بر اساس این پژوهش دریافت میزان شناخت، آگاهی و اطلاعات والدین با تحصیلات دانشگاهی از انواع کودک‌آزاری به نسبت والدین بدون تحصیلات بیشتر می‌باشد.

1. World Health Organization (WHO).

2. Child Welfare .

محقق تفاوت و تشابه شناخت آگاهانه و ناآگاهانه والدین هر دو گروه با بدون تحصیلات دانشگاهی درباره عوامل زمینه ساز کودک آزاری دست یافت، چنانچه هر دو گروه عامل تحمل پایین و عدم کنترل خشم را یکی از عامل‌ها بیان کردند با این تفاوت که اکثر والدین بدون تحصیلات دانشگاهی این عامل را براساس رفتار و عکس‌العمل خودشان در قبال تربیت و رفتار فرزندشان توصیف کردند. (استادیان، ۱۳۹۴) در بیانات خود اعلام کرده است که عصبانیت زائد والدین و نداشتن مهارت کنترل موجب بروز کودک آزاری است.

عامل دیگری به نام احساس حقارت خود والدین که این عامل در میان بیانات والدین بدون تحصیلات به عنوان احساس واقعی خودشان که باعث تندخویی و تحقیر کردن کودکان می شود یافت شد که در پژوهشی عقده‌های روانی خود والدین یکی از عوامل کودک آزاری گفته شده است (استادیان، ۱۳۹۴؛ پاک، ۱۳۸۴) چشم هم چشمی والدین که تقریباً با احساس حقارت هم پوشانی دارد تا حدودی در میان والدین با تحصیلات دانشگاهی وجود دارد که برای اثبات بهترین و موفق‌ترین بودن در میان آشنایان باعث می شود از تحقیر و سرزنش کردن در مورد فرزندانشان استفاده کنند. بی حوصلگی والدین عامل دیگری است که باعث غفلت و عدم توجه به کودکان می شود که در گروه با تحصیلات دانشگاهی در حدود ۷۶٪ ابراز کردند که به دلیل بی حوصلگی بیشتر مواقع نسبت به کودکان غفلت و بی توجه هستند. ولی در میان گروه بدون تحصیلات فقط یکی از والدین به دلیل سن بالا و فاصله سنی زیاد فرزند اول و دومش اعتراف کرد حوصله وقت گذاشتن برای کودکش را ندارد.

ناسازگاری زناشویی و طلاق والدین را هر دو گروه در حدود ۵۰٪ به عنوان عامل دیگر بیان کردند با این تفاوت اکثر والدین گروه بدون تحصیلات دانشگاهی گفته‌هایشان بر اساس تجربه واقعی زندگی خودشان است، همچنین (ویژه، مرادی، فدایی و حبیبی عسگرآبادی، ۱۳۸۷) بیان داشتند طلاق یکی از عوامل بروز کودک آزاری می باشد و در

خانواده‌هایی که طلاق، متارکه، ناسازگاری شدید زناشویی وجود دارد با کودک‌آزاری رابطه معناداری دارد. براساس یافته‌های (اسداللهی، ۱۳۸۴) بین ساختار خانواده تک‌والدی و طلاق با کودک‌آزاری رابطه معنادار وجود دارد. اعتیاد والدین عامل دیگری است که در هر دو گروه با فراوانی کم مطرح شده است در خانواده‌هایی که پدر و مادر هر دو معتاد هستند کودکان در شرایط گوناگونی در معرض آزار قرار می‌گیرند (خسروانی، ملک‌پور، عبادی و حریری، ۱۳۹۱) همچنین (ابه‌ری، ۱۳۹۰) بیان کرد ۸۵ درصد از کودک‌آزاری‌ها توسط والدین معتاد انجام می‌شود.

استفاده از مکانیسم ناپخته جابه‌جایی نسبت به کودک عامل دیگری است که در گروه بدون تحصیلات دانشگاهی در این پژوهش بیشتر مورد استفاده قرار می‌گیرد. تعداد کمی از والدین بدون تحصیلات به عدم محبت و صمیمیت در خانواده اشاره کردند و در گروه با تحصیلات دانشگاهی تعداد اندکی به جو بسته و خشک خانواده به عنوان عامل آزار رسان اشاره شد. غفلت و بی‌توجهی نسبت به کودک به علت تحصیل و اشتغال در گروه با تحصیلات دانشگاهی با حدود ۶۴٪ بیان شده است که اکثراً براساس زندگی واقعی خودشان سخن گفته‌اند البته ۳۶٪ والدین بدون تحصیلات به غفلت از کودک به علت مشغله‌های کاری نیز اشاره کردند. بر همین مبنا در پژوهشی مطرح شده یکی از عوامل کودک‌آزاری از سوی مادر کمبود عاطفی کودکان، به دلیل اشتغال تمام وقت یا پاره‌وقت مادر است. برخی از مادران بیش از اینکه خود را مادر بدانند خود را کارگر سرمایه‌داری می‌دانند. کودک در روز فقط چند ساعت در کنار مادری خسته، بی‌حوصله از وظایف گوناگون خانه‌اش عقب افتاده است به سر می‌برد. مورد غفلت، بی‌توجهی و کمبود عاطفی قرار می‌گیرد و مورد آزار مادر پرمشغله قرار می‌گیرد. اغلب چنین کودکانی، ساعت‌های بیشتر خود را زیر نظر مربیان مهدکودک که مشخص نیست تا چه حد و میزانی احساسات و نیازهای کودک را درک می‌کنند، می‌گذرانند و کم‌تر طمع محبت‌های مادرانه را احساس می‌کنند (پدرام و عرفانی، ۱۳۹۴). والدین با تحصیلات

دانشگاهی از عدم آگاهی شیوه‌های تربیتی بعضی از والدین به عنوان عامل سبب ساز کودک‌آزاری بیان کردند و والدین بدون تحصیلات از ناآگاهی و مسامحه بیش از حد والدین به عنوان عامل ذکر کردند چنانچه در مقاله‌ای اظهارشده نداشتن مهارت فرزند پروری و ناآگاهی والدین یکی از عوامل اصلی کودک‌آزاری است. به طوری که گاهی والدین یا افراد دیگر به کودکان آسیب می‌رسانند ولی نمی‌دانند که رفتار آنها کودک‌آزاری است؛ مانند کسانی که کودکان را تنبیه می‌کنند یا مورد تحقیر و سرزنش قرار می‌دهند و به نیازهای اساسی او توجه نمی‌کنند و این رفتارها را عادی و معمولی می‌پندارند (استادیان، ۱۳۹۴).

در هر دو گروه عامل دیگری به نام ویژگی‌های رفتاری و شخصیتی ناشایست کودک مانند اهمال کاری در درس و کارهای دیگر البته با این تفاوت که در گروه بدون تحصیلات دانشگاهی ویژگی‌های شلوغی بیش از حد، بی‌ادبی، حرف‌نشونی، پنهان کاری و پرخاشگری کودک خود را عامل کتک خوردنشان بیان کردند چنانچه (طارمی، ۱۳۸۸) اظهار کرده است که یکی از عوامل آزار کودکان از سوی والدین، شیطنت‌ها و رفتارهای ناهنجاری است که کودکان از خود بروز می‌دهند. گاه این بی‌قراری ناشی از بیش‌فعالی کودک است البته مشکلات دیگری چون اضطراب و پرخاشگری کودک از مشکلاتی است که نیاز به برنامه تربیتی و درمانی دارد اما گاه به دلیل بی‌توجهی و ناآگاهی والدین نسبت به درمان این مشکلات، همچنان باقی مانده و موجب برانگیخته شدن خشونت علیه ایشان می‌شود. بزرگ‌ترین عامل کودک‌آزاری جسمی عدم مهارت و توانایی والدین در برابر کنترل رفتار کودکان است. برخی والدین نزدیک‌ترین راه را برای اصلاح رفتارهای کودک خود یعنی تنبیه بدنی می‌دانند (پدرام و عرفانی، ۱۳۹۴). همچنین در تحقیق دیگری بیان شده کودکانی که دچار مشکلات رفتاری از قبیل شلوغی، پرخاشگری، بیش‌فعالی، بی‌قراری و اضطراب هستند به علت مشکلاتی که برای بزرگ‌سالان ایجاد می‌کنند و ناآگاهی والدین از این مشکلات

اغلب مورد آزار جسمی و روانی قرار می‌گیرند (استادیان، ۱۳۹۴). در گروه بدون تحصیلات دانشگاهی از نبودن الگوی درست از نقش والدینی به عنوان کودک آزاری با فراوانی کمی اشاره شده و در هر دو گروه از فقر و مشکلات اقتصادی با فراوانی تقریباً یکسان در حدود ۵۰٪ به عنوان عامل اصلی کودک آزاری دانستند، (مهرآذرصابرو زینعلی، ۱۳۹۳) بخش مهمی از عوامل کودک آزاری در نتیجه فقر و مشکلات اقتصادی است که با نتیجه تحقیق (جعفریان یسار- جعفریان یسار، ۱۳۹۴) همسومی باشد که کودک آزاری رابطه مستقیمی با وضعیت اشتغال و درآمد والدین دارد.

والدین بدون تحصیلات دانشگاهی هیچ اطلاعاتی را در زمینه عامل کودک آزاری جنسی بیان نکردند اما در گروه با تحصیلات از اعتماد کردن بیش از حد به دیگران، قرار گرفتن کودک در هر مکانی و افراد دارای اختلال روانی و حتی تابو بودن آموزش تربیت جنسی به عنوان عوامل زمینه ساز کودک آزاری اظهار کردند بر اساس تحقیق متعدد واقعیت این است که حدود ۸۰٪ سوء استفاده کنندگان جنسی برای کودکان یا والدین آشنا هستند (حسامی، ۱۳۹۳). اگرچه افراد غریبه هم مرتکب آزار جنسی می‌شوند ولی ۶۰٪ کودکان توسط افراد آشنا و مورد اعتماد خانواده و ۳۰-۴۰٪ آن‌ها توسط خویشاوندان مورد آزار جنسی قرار می‌گیرند. مجرمان اغلب مرد و شامل اعضای خانواده مثل والدین، برادر، خواهر، خویشاوندان (مثل عمو، دایی و عمه) دوستان خانوادگی، شاگرد مغازه پدر، راننده سرویس، معلمان و مربیان هستند و حدود ۹۰ درصد از موارد آزار جنسی کودک و خانواده کودک، شخص آزاردهنده را می‌شناسند و یا به او اعتماد دارند (امین زاده، ۱۳۹۳). چنانچه (استادیان، ۱۳۹۴) بیان کرده که والدین یا افراد دچار اختلال روانی می‌توانند به کودکان آزار برسانند و این خود یکی از عوامل کودک آزاری است. آمار نشان داده کودکانی که والدین آنان دچار بیماری‌های روانی هستند بیشتر در معرض کودک آزاری هستند (پدرام و عرفانی، ۱۳۹۴). یکی از عوامل عمده کودک آزاری جنسی که محقق از بیانات والدین کشف کرده این است که آموزش تربیت جنسی در جامعه و

خانواده ایرانی همچنان در لفافه و پنهان مانده و حدود ۷۰٪ والدین بیاناتی در این مورد گفتند ولی اکثر والدین اظهار کردند که نمی‌توانند آموزش خاصی به کودکان خود بدهند چراکه قبح مسئله از بین می‌رود. متأسفانه با وجود گسترش و خطر آزار جنسی کودک در ایران ولی همچنان کتمان شده و اکثر والدین به آموزش تأکید دارند ولی اغلب آنان از نحوه چگونگی آموزش دادن از دانش کم و ناکافی برخوردارند به همین علت این می‌تواند یکی از عوامل عمده کودک‌آزاری جنسی باشد.

محقق با توجه به جداول در مورد شناخت و اطلاعات آگاهانه و یا ناآگاهانه والدین دو گروه با و بدون تحصیلات دانشگاهی از عواقب و پیامدهای کودک‌آزاری نتایجی را به دست آورده؛ شکل‌گیری شخصیت انتقام‌جو به علت آزار و اذیت دوران کودکی در هر دو گروه بیان شد چنانچه (استادیان، ۱۳۹۴) یکی از عواقب کودک‌آزاری را شکل‌گیری شخصیت انتقام‌جو اشاره کرده است. نتیجه پژوهش دیگر نشان داد یکی از پیامدهای آزار کودکان پرخاشگری است که این نوع رفتار نیز به خاطر حس انتقام‌جویی می‌باشد که در آنان ایجاد می‌شود (نقوی، فاتحی زاده و عبادی، ۱۳۸۳). در گروه با تحصیلات دانشگاهی به عصیانگری و مقاومت مقابله‌ای کودک در برابر تنبیه اشاره شد و پرخاشگری و لجبازی هم در گروه بدون تحصیلات دانشگاهی و بر همین اساس (مهرآذر صابرو زینعلی، ۱۳۹۳) اظهار کرده‌اند عواقب کودک‌آزاری می‌تواند به صورت عصیانگری، پرخاشگری و سرکشی در کودک نمایان شود. در تحقیق دیگر بیان شده از عواقب زودرس تنبیه و آزار کودکان بروز رفتارهای مخالف آمیز می‌تواند باشد (استادیان، ۱۳۹۴). کتک زدن و تنبیه بدنی کودکان ممکن است باعث شود بعضی از کودکان در برابر آن ایمن شوند به عبارتی پوست کلفت شوند. هرچه تنبیه بیشتر تأثیر آن کم‌تر می‌شود (هسلم، د؛ مترجم: قربانی، ۱۳۸۷) و پنهان‌کاری و دروغ‌گویی از عواقبی است که توسط والدین با تحصیلات با فراوانی کم بیان شد.

در گروه با تحصیلات دانشگاهی بیان شده طردشدگی و گسلش کودک از خانواده با

فراوانی ۴۰٪ تا ۶۴٪ گسلس و عدم رابطه صمیمی بین والد-کودک به عنوان پیامدهای دیگری بیان شد که در اثر تنبیه، غفلت عاطفی والدین به وجود می‌آید. در گروه بدون تحصیلات دانشگاهی احساس نفرت از والدین، احساس ناراحتی شدید نسبت به والدین، کودک گوشه‌گیر و غیراجتماعی، همچنین نتیجه تحقیقی نشان داده دانش‌آموزان آزاردیده دارای مشکلات رفتاری و هیجانی مثل انزوا و گوشه‌گیری هستند (محمدخانی، محمدی، نظری و صلواتی، ۱۳۷۹) و در گروه با تحصیلات دانشگاهی ذهنیت منفی به گذشته، کودک ترسو و کم‌جرات در اثر تنبیه بر اساس گفته‌هایشان استخراج شده است چنانچه (خوشابی، ۱۳۹۳) آزار کودکان مخرب زیادی دارد از جمله برخی از کودکان بسیار منزوی و ترسو می‌شوند. مطالعات متعدد آثار اولیه کودک‌آزاری را قربانیان نشان داده است که شامل ترس‌های شدید می‌باشد (مهرآذر صابرو زینعلی، ۱۳۹۳). در گروه بدون تحصیلات بروز رفتارهای بزهکارانه در اثر تحقیر و سرزنش والدین یافت شد چنانچه رفتارهای خودتخریبی و بزهکارانه نیز در بسیاری از تحقیقات به عنوان پیامد آزار و غفلت از کودکان یاد شده است (باتولیمو^۱، ۲۰۰۰). حیث نداشتن نسل سالم و پویا، بزهکاری، آمار جنایت، خانواده‌های مورد آزار به عنوان پیامدهای کودک‌آزاری و ویروس این معضل ذکر شده است (استادیان، ۱۳۹۴). کودک مضطرب و احساس شدید حسادت به دلیل تحقیر، سرزنش و مقایسه را نیز بیان کردند با توجه به اینکه احساس حسادت شدید بر اساس تجربه واقعی و شخصی یکی از والدین می‌باشد. در گروه با تحصیلات دانشگاهی ناکارآمدی اجتماعی و انزوای اجتماعی در اثر بی‌توجهی به کودک یاد شد و (درخشانپور، حاجبی و پناغی، ۱۳۹۳) بیان داشتند سوء رفتار با کودک پیامدهای پایدار و نامطلوبی را بر قربانیان بر جای می‌گذارد که از جمله کنش نامعقول اجتماعی، نقص در روابط اجتماعی و ارتباط رشد نیافته را اشاره کردند و با بیانات (استادیان، ۱۳۹۴) همسومی باشد که آثار و نتایج کودک‌آزاری انزوای اجتماعی و

---

1. Batolmew, N.G.

گوشه‌گیری است. همچنین نتیجه تحقیقی نشان داده دانش‌آموزان آزر دیده دارای مشکلات رفتاری و هیجانی مثل انزوا و گوشه‌گیری هستند (محمدخانی و همکاران، ۱۳۷۹). کاهش اعتماد به نفس، ناتوانی و خودکم‌بینی در اثر تحقیر و تنبیه توسط هر دو گروه مطرح شد بر همین اساس (خوشابی، ۱۳۹۳) آزار کودکان تأثیرات مخرب زیادی دارد. برخی از این آثار از جمله اعتماد به نفس پایین است که به دلیل احساس حقارت، خود را نسبت به سایرین پایین‌تر می‌بیند و اعتماد به نفس کمی‌تری دارند. احساس کبود و خلأ در اثر عدم تأمین نیازهای اولیه عواقبی هستند که توسط هر دو گروه گفته شد.

اضطراب شدید بعد از سانحه در اثر آزار جنسی تجربه عینی، بر همین اساس مطالعات متعدد آثار اولیه درازمدت کودک‌آزاری را در قربانیان نشان داده است که شامل ترس‌های شدید، اضطراب ناگهانی و شدید می‌باشد (مهرآذر صابرو زینعلی، ۱۳۹۳). آزر دیده‌های جنسی و جسمی علائم اضطراب فراگیر را نشان دادند در پژوهش‌های متعدد اضطراب و مشکلات سلامت روان در کودکان آزر دیده گزارش شده است (بنت، سالیوان و لوویس^۱، ۲۰۱۰) و با اشارات (مدنی، ۱۳۸۳؛ میکاییلی و زمانلو، ۱۳۹۱؛ زره پوش، کبریایی زاده، ربیعی و صادقی، ۱۳۹۱) همسومی باشد. عدم تمرکز و افت تحصیلی بر اثر آزار جنسی، (کندال و ایکینرود^۲، ۱۹۹۶) بیان کرد کودکانی که مورد آزار واقع شده‌اند نسبت به کودکان عادی عملکرد تحصیلی پایین‌تری دارند. همچنین (تامپسون، کینگری و دسیسیز^۳، ۲۰۰۴) اظهار کرد دانش‌آموزانی که کودک‌آزاری بیشتری را تجربه کرده‌اند میزان پیشرفت تحصیلی در آنها کم‌تر است یعنی کودک‌آزاری با پیشرفت تحصیلی رابطه مثبت دارد (ابوالقاسمی، رضایی جمالویی و حرفتی، ۱۳۹۰). طرح‌واره شدید بدبینی به مردها در اثر آزار جنسی دوران کودکی یکی از والدین، به طوری که طرح‌واره ناسازگار اولیه بدبینی و منفی‌گرایی در افرادی که در گذشته آزار شده‌اند بروز

1. Bente, D.S., Sallivan, M.W. & Lewis, M.
2. Kendall-Tackett, K.A. & Eckenrode, J.
3. Thompson, M.P, Kingree, J.B. & Desais, S.

می‌کند و ریشه تحولی این طرح‌واره‌ها معمولاً بر اثر تجارب ناگوار دوران کودکی است (جفری، یانگ؛ کلسکو، ژانت؛ ماجوری و ویشار؛ مترجم: حمیدپور، حسن، ۱۳۹۴). افسردگی شدید و اقدام به خودکشی در اثر آزار، مطالعات متعدد از آثار اولیه درازمدت کودک‌آزاری قربانیان نشان داده است که شامل احساس گناه و افسردگی می‌باشد (مهرآذر صابرو زینعلی، ۱۳۹۳) که با تحقیق (مدنی، ۱۳۸۳؛ میکاییلی و زمانلو، ۱۳۹۱) همسو می‌باشد. کودک‌آزاری دوران کودکی پیامدهای ناگوار و به دنبال دارد که افسردگی و خودکشی را شامل می‌شود (زره پوش و همکاران، ۱۳۹۱). در نتیجه تحقیق (محمدخانی و همکاران، ۱۳۷۹) نشان داد در میان دانش‌آموزان آزار دیده افسردگی شایع‌تر از سایر مشکلات است. همچنین (باتولمو، ۲۰۰۰؛ بروداسکی^۱، ۲۰۰۱) بیان کردند خودکشی و افکار خودکشی در آزار دیده‌ها بیشتر از سایرین است و با اشارات (درخشانپور و همکاران، ۱۳۹۳) همسو می‌باشد.

در هر دو گروه از عواقب بلندمدت کودک‌آزاری شامل الگودهی و الگوپرداری ناشایست و نامناسب بیاناتی گفته شد و همچنین انتقال نسل به نسل کودک‌آزاری و رفتارهای آزاردهنده نیز مطرح شده است. یکی از نکات مهم کودکان آزار دیده این است که رفتارهای آزاردهنده از نسلی به نسل دیگر انتقال می‌یابد. کودکی که مورد آزار و اذیت قرار گرفته به وسیله سازوکارهای روانی به ویژه همانندسازی به تدریج خود نیز این رفتارها را بروز می‌دهد به همین شکل این رویه را به فرزندان و نسل‌های بعدی منتقل می‌کند (هسلم، د؛ مترجم: قربانی، م، ۱۳۸۷).

حدود ۲۹٪ والدین بدون تحصیلات دانشگاهی با صراحت بیان کردند هیچ اطلاعی در رابطه با عواقب کودک‌آزاری جنسی ندارند و ۲۹٪ همین گروه بیان کردند کودک‌آزاری می‌تواند هیچ آثار سوئی بدی نداشته باشد. به طور کلی بر اساس یافته‌های پژوهش حاضر میزان شناخت و آگاهی والدین با تحصیلات از عواقب و پیامدهای کودک‌آزاری وسیع و

1. Brodsky, B.

گسترده نیست همچنین شناخت آگاهانه گروه بدون تحصیلات در این رابطه کم می‌باشد ولی براساس تجارب و بیانات واقعی، شخصی والدین این گروه داده‌های بیشتری در مورد عواقب به دست آمده است. نکته مهم که باید در نظر داشت یافته‌های به دست آمده به دلیل کیفی بودن با احتیاط باید مورد تعمیم یا استفاده قرار بگیرد محقق قصد برچسب زدن به هیچ قشری از جامعه ندارد تمام اطلاعات و داده‌ها مربوط به تحقق حاضر با مصاحبه شونده‌های این پژوهش است.

منابع

- ابوالقاسمی، ع، رضایی جمالویی، ح، حرفتی، ر. (۱۳۹۰). ارتباط بین نارسایی هیجانی، کودک‌آزاری و پیشرفت تحصیلی در دانش‌آموزان پسر دبیرستانی. اندیشه‌های نوین تربیتی. دانشکده تربیتی و روان‌شناسی دانشگاه الزهراء. دوره ۷، شماره ۳.
- ابهری، م. (۱۳۹۰). ۸۵ درصد کودک‌آزاری‌ها توسط والدین معتاد انجام می‌شود. تا سلامتی. تاریخ انتشار www.tasalamat.com. (۱۳۹۰/۲/۱۱).
- استادیان، ن. (۱۳۹۴). کودک‌آزاری در ایران. نخستین کنگره بین‌المللی حقوق ایران. تهران. مرکز همایش‌های توسعه ایران.
- اسد بیگی، ح. (۱۳۹۴). «حقایق تلخ درباره کودک‌آزاری در ایران، پیشخوان روزنامه اقتصاد ایران» روزنامه خبری آفتاب ۹۴/۴/۹ / شماره ۴۳۶۵. حقوق کودک، تهران، سازمان انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی.
- اسداللهی، ع. (۱۳۸۴). بررسی عوامل بروز جرم در زنان سرپرست خانوار زندان‌های خوزستان، اهواز، مرکز آموزش منطقه زندان‌های کشور.
- امین‌زاده، م. (۱۳۹۳). مسائل جنسی کودکان (تعلیم و تربیت فرزندان). تهران: نشر قطره.
- پاک، آ. (۱۳۸۴). بهمنی در حال سقوط (نگاهی به پدیده کودک‌آزاری). گزارش، شماره ۱۶۸، آبان ماه، ۵۵.
- پدram، ط و عرفانی، و. (۱۳۹۴). بررسی و شناخت پدیده کودک‌آزاری در ایران. دومین کنفرانس بین‌المللی. پژوهش‌های نوین در علوم انسانی.
- پیوندی، غ. (۱۳۹۰). حقوق کودک، تهران، سازمان انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی.
- جاهد، م. ع. (۱۳۸۷). بررسی پدیده کودک‌آزاری از نظر جرم‌شناسی و حقوقی. ماهنامه دادرسی ۱۳۸۷ (حقوق و جزا و جرم‌شناسی) شماره ۶۹، سال ۱۲.
- جعفریان یسار، ح و جعفریان یسار، ف. (۱۳۹۴). مطالعه برخی عوامل مؤثر بر کودک‌آزاری از سوی والدین (مطالعه موردی دانش‌آموزان پسر دوره ابتدایی ناحیه ۲ قم). مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی سروش حکمت

- مرتضوی.
- حسامی، ف. (۱۳۹۳). اگر فرزند شما... / تهران: انتشارات اژدهای طلایی.
  - خسروانی، ف.؛ ملک پور، م.؛ عبادی، اح و حریری، م. (۱۳۹۱). مقایسه انواع کودک آزاری در افراد معتاد و عادی. فصلنامه علمی - پژوهشی. رفاه اجتماعی، سال ۱۳، شماره ۸.
  - خوشابی، ک. (۱۳۹۳). شیوع کودک آزاری در جوامع مختلف (براساس مطالعه‌ای که در سال ۱۳۸۰ بر روی حدود سه هزار مراجعه کننده تخصصی فوریت های پزشکی اطفال در تهران). www.raskhoon.net.
  - درخشانیپور، ف.؛ حاجبی، او پناغی، ل. (۱۳۹۳). عوامل خطر کودک آزاری: مطالعه‌ای در واحد حمایت های روانی و اجتماعی کودک و خانواده در بیمارستان کودکان شهر بندرعباس. مجله اصول بهداشت روانی، سال ۱۶.
  - رحیمی موقر، آ. (۱۳۸۲). بررسی شیوع کودک آزاری در دو منطقه تهران، فصلنامه رفاه اجتماعی، سال دو شماره ۷، ص ۱۴۱. ۱۶۱.
  - زره پوش، ص.؛ کبریایی زاده، ج.؛ ربیعی، م و صادقی، ا. ح. (۱۳۹۱). مقایسه کودک آزاری در بیماران مبتلابه اختلال وابستگی به مواد و افراد غیر وابسته در شهر اصفهان. علمی - پژوهشی. تحقیقات علوم رفتاری، دوره ۱۰، شماره ۲.
  - سیفی، ا. (۱۳۸۹). بررسی رابطه سابقه کودک آزاری با سلامت روانی در بزرگ سالی. پایان نامه کارشناسی ارشد رشته روان شناسی بالینی، دانشکده علوم انسانی - گروه روان شناسی اردبیل.
  - شعاع کاظمی، م.، مؤمنی جاوید م. (۱۳۹۲). آسیب های اجتماعی (نوپدید) با تأکید بر تئوری های زیربنایی و راهکارهای مقابله ای. تهران: انتشارات آوای نور.
  - صحبائی، ف.؛ دواجی، او نجفی، ز. (۱۳۸۵). بررسی رابطه عوامل خانوادگی، روانی و اجتماعی با کودک آزاری در دبستان ها دولتی دخترانه. مجله علوم پزشکی دانشگاه آزاد، دوره ۱۶، شماره ۱.
  - طارمی، م. (۱۳۸۸). علت شناسی پدیده کودک آزاری. هفته نامه پگاه حوزه، شماره ۲۵۲، فرودین.
  - طرح واره درمانی. (۱۳۹۴). حمیدپور، ح (مترجم). (جفری، یانگ؛ کلوسکو، ژانت؛ وویشار). تهران: انتشارات ارجمند.
  - عامری، ف.؛ فرودنیا، ف و میری، س. (۱۳۸۲). بررسی شیوع کودک آزاری در دانش آموزان دبیرستان شهر بیم. مجله علوم پزشکی - پرستاری. دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمان کودکان.
  - عنایت، م و یعقوبی دوست، م. (۱۳۹۱). بررسی رابطه بین تعارض زناشویی با خشونت خانوادگی نسبت به دختران. فصلنامه علمی - پژوهشی زن و جامعه، سال سوم، شماره ۳.
  - قربانی، م (مترجم). (۱۳۸۷). فرزند پروری بی دغدغه. (هسلم. د.). تهران: انتشارات رشد.
  - گلدوزیان، ا. (۱۳۹۲). محشای قانونی مجازات اسلامی ایران. تهران: انتشارات مجد.
  - محمدخانی، پ.؛ محمدی، م. ر.؛ نظری، م. ع و صلواتی، م. (۱۳۷۹). مشکلات هیجانی- رفتاری کودکان آزر دیده در دانش آموزان پسر با مقطع راهنمایی شهر تهران.
  - محمدی، س. ی. (مترجم). (۱۳۹۳). راهنمای تشخیصی و آماری اختلالات روانی (انجمن روان پزشکی آمریکا

- DSM5)، ویراست پنجم. تهران: نشر روان.
- مدنی، س. (۱۳۸۳). کودک‌آزاری در ایران. تهران: نشر اکنون.
  - مصوب مجمع عمومی ملل متحد (۲۰۰۰) و لازم‌الاجرا شده از ۱۲ فوریه (۲۰۰۲). پیمان‌نامه حقوق کودک مصوب ۲۰ نوامبر ۱۹۸۹ مجمع عمومی سازمان ملل متحد.
  - معظمی، ش. (۱۳۹۲). بزهکاری کودکان و نوجوانان. تهران: انتشارات دادگستری.
  - ملک‌شاهی، ف و فرهادی، ع. (۱۳۹۲). شیوع کودک‌آزاری در دانش‌آموزان مقطع راهنمایی خرم‌آباد. فصلنامه علمی - پژوهشی، دانشگاه علوم پزشکی لرستان، دوره پانزدهم، شماره ۵.
  - مهرآذرصابر، م و زینعلی، ش. (۱۳۹۳). کودک‌آزاری والدین و شرارت کودکان با تأکید بر آسیب‌های اجتماعی. کنفرانس بین‌المللی علوم انسانی و مطالعات رفتاری.
  - میکاییلی، ن و زمانلو، خ. (۱۳۹۱). بررسی میزان شیوع کودک‌آزاری و نیز پیش‌بینی آن از طریق بررسی افسردگی. اضطراب والدین، سبک‌های دل‌بستگی و سلامت روانی نوجوانان پسران. فصلنامه روان‌شناسی افراد استثنایی، شماره ۵، سال دوم.
  - نقوی، ا.؛ فاتحی زاده، م و عابدی، م. ر. (۱۳۸۳). بررسی پیامدهای کودک‌آزاری بر شخصیت دختران نوجوان. پژوهش زنان. دوره ۲. شماره ۳.
  - ویژه، ا.؛ مرادی، ش.؛ فدایی، ز و حبیبی عسگرآبادی، م. (۱۳۸۷). بررسی مقایسه‌ای شیوع کودک‌آزاری در دانش‌آموزان مقطع متوسطه برحسب جنس، مقطع تحصیلی و سابقه طلاق در خانواده. فصلنامه خانواده پژوهی. سال چهارم، شماره ۱۴، تابستان.
- Batolmew, N.G. (2000). Charcterstics of women with sexual abuse histories who enter Methadone treatment. Texas Christian university, Available at www.proquest.umi.com.
  - Bente, D.S., Sallivan, M.W. & Lewis, M. (2010). Neglect children shame proneness and depressive symptoms. Child Maltreatment, 15: 305-314.
  - Brodsky, B. (2001). The relationship of childhood abuse to imulsivity and suicidal behavior in adult with major depression. The Amircan jornal of psychiatry. Vol: 158, pp: 1871-1877.
  - Child Welfare (information gateway). (2016). What is child abuse and neglect? Recognizing the sign and symptoms. [http/ www.childwelfare.gov/ pubs/ factsheets/ ques.cfm](http://www.childwelfare.gov/pubs/factsheets/ques.cfm).
  - Kendall-Tackett, K.A. & Eckenrode, J. (1996). The effect of neglect on acadamic achievement and diciplinary problem: a developmental perspective: Achild abuse negl, 20 (3), 167-169.
  - Thompson, M.P, Kingree, J.B. & Desais, S. (2004). Gender difference in long-term health consequence of physical abuse of children data from nationally represintive survey. Amircan Journal Of Public Health.94 (4), 599-604.
  - Widom, C. S., Czaja, S., & Dutton, M. A. (2014). Child abuse and neglect and intimate partner violence victimization and perpetration: A prospective

investigation. *Child Abuse and Neglect*, 38, 650-663.

<http://dx.doi.org/10.1016/j.chiabu.2013.11.004>

- World Health Organization. (2014). Avenue Appia 201211 Geneva 27SwitzerlandTel +41-22-791-2064Fax +41227914332;
www.who.int/violence_injury_prevention/violenceprevention@who.nt.
- World Health Organization (WHO) and international society for prevention of child abuse and neglect (ISPCAN). (2011). Preventing child maltreatment: a guide to taking and generating evidence. Available from http://whqliboc.who.int/publication/9241594365_eng.pdf.